

ПАУЛИНА СТАНЧЕВА
БЕЛЕГ ЗАВИНАГИ

chitanka.info

Трябва да съм била четири-пет годишна. От този ден в албума ни има една моментална снимка с два образа: на татко с гарсонетката и завитите мустаци — усмихнат, седнал на стол и аз на неговите колене с неузнаваемо, разплакано лице. Зад нас на фон финикови палми — море и тропическо слънце. Декор, разбира се.

Една смешна избледняла снимка, която нищо не говори на другите, но не и на мене. У мене тя буди една сложна смесица от чувства и възпоминания — едно връщане назад в първия миг и час на първата моя неосъзнавана, неутешима скръб в живота. Не детска, не дребна като мен, каквато бях по това време, не краткотрайна и временна, а истинска, неприемлива, недопустима на пръв поглед, скръб, която опарва за цял живот, която остава грапав белег завинаги.

Дори с години тази снимка да не попадне пред очите ми (а то именно така се случва — този стар албум никой не го разгръща, аз също), случката с балончето ме спохожда често. И то не тъкмо така, както е било някога, не самата история, а парливата острога и болка на съзнанието за скръб.

И все пак ще разкажа подред всичко, то не е и много дълго. На „Пясъците“, една местност в южните покрайнини на Бургас, при Сладките кладенци, всяка година ставаше панаир. За едно дете има ли нещо по-примамливо и по-желано от шарения, шумния, пълен с чудеса свят на панаира! Люлки, стрелбища, захарен памук!

— Тук, тук! Жената сирена! Жената с рибя опашка! Чудото на майката природа!

— Стъклени гривни, стъклени гривни, и пъстри герданчета за моми и булки!

— Паноптикум, паноптикум! Не подминавайте, граждани, това, което няма да видите другаде!

И пак сергии с какви ли не евтини украшения и лакомства, играчки, свирки, захарни петлета и захаросани ябълки, набучени на клечка!

— Балончета, балончета! Разноцветни балончета с водород!

Ах, именно те влязоха в центъра на панаирното преживяване през този ден. Татко сигурно ми е купувал и стъклени гривни, и фалшиво часовниче, и захарен памук, и захаросана ябълка, сигурно. Но всичко това не е оцеляло в паметта ми и няма никакво значение —

в паметта ми е запечатан дребничкият, сух продавач с балоните в ръце — едничък той.

— Балончета, балончета с водород!

Надути, навързани в сноп, балоните опъваха конците си — сини, жълти, зелени, полупрозрачни кълбета в ръцете на старика, — ще го откъснат от земята, ще го отнесат нагоре.

— Купувайте балони, дорде не съм изхвърчал с тях в небето! Купувайте бре, хора, радост за децата!

Татко погледна бедно облечения продавач, погледна мен — кого ли съжали повече? Не зная. Оня молеше гласно, аз само с очи — но исках балонче, исках.

— Какво? — попита татко.

— Червеното! — То беше едно сред цялата връзка балони. Отговорът ми беше съвсем категоричен. — Червеното!

Продавачът най-внимателно го отдели от другите и ми го подаде в ръцете.

— И хем фнимавай, момиченце, немирничко е, че съм го надул до спукване и много му се лети към облаците. Ще го изтървеш като нищо! Въри го гони в небето после. Фнимавай, ти казвам!

— Няма да го изтърва — викам аз, разтреперана от радост, и трескаво стискам конеца, а той се изпъва, изпъва, балончето на края на конеца се вдига като червена месечина. Божичко, ще умра от истински възторг. Той просто не може да се опише с думи. Сигурно и с бои не може да се изрисува този възторг и това щастие, нито в песен да се изпее. От радост аз тананикам някаква песничка, но тя съвсем не е това, което преживявам в действителност. Радостта ми беше по-огромна, по-дълбока, по-осезаема и по-звучна от песента. Балончето сякаш ми се усмихваше от края на канапа. На долния край се усмихвах ликуваща аз. По средата — татко. Че беше по-висок от мене и по-нисък от летящия балон.

Не помня дълго ли продължи тази радост. Наистина това съм забравила.

Изведнъж. Кой може да каже как така отпуснах стиснатите пръсти и как в миг изтървах края на канапа? И кой можеше да предвиди, че ще стане така? Стариият продавач предупреждаваше и аз внимавах и стисках, боже мой, как стисках до побеляване пръстите на ръката. И уж червеното балонче нямаше крила, а полетя нагоре като

цвят, като птица с червена перушина, полетя над прашните салкъми, над свирещите латерни, над сергиите. И ставаше все по-дребно и по-дребно.

В миг всичко угасна в мен. То още се забелязваше, още не беше погълнато от белите облаци, а цялата ми предишна радост угасна, превърна се на пепел, която същият вятър, който духаше откъм залива и отвяваше балона, отвя и нея — радостта ми. Обеднях, осиротях, обезумях от болка и отчаяние.

Балонът вече беше станал една точица, далечна като звезда на светлото небе — аз знаех, че не мога да си го върна, а плачех с най-горчивия и несдържан детски плач.

Въртяха ръчките на латерните, папагали и бели мишлета обещаваха щастие на другите. На стрелбищата стреляха момчета и печелеха какво ли не — карамели, гривни, пръстенчета годенишки, а аз загубих всичко. Моето щастие беше отлетяло вече. Напразно свиреха латерните.

Неразлично беше вече в голямото и далечно небе онова пъргаво, немирно червено балонче. Аз продължавах да плача и да протягам ръце — кой можеше да ми го върне? Никой.

— Спри — молеше ме през цялото време татко, объркан от това дълбоко отдаване на скръбта, покъртен от тази първа моя среща с нея. Той усещаше, че в моята така лазурна детска възраст този миг беше първото тъмно, мрачно петно, първото познание за жестокостта на живота, за изненадите и заплахите в него.

— Спри, детето ми, ще купим друго балонче! — обещаваше ми той.

— Искам моето — Хълцах уморено аз.

— Добре, ще купим всичките, ти ще литнеш с тях в небето да си стигнеш червеното, немирното! — Гледах го с плувнали в сълзи очи, разбирах, че ми разказва приказка, а аз вече подозирах, че приказките са измислици.

— Искам моето! — тропях с краче.

— Но твоето го няма! — съкрушен извика и се предаде татко — Пък и какво му беше хубавото?

— Беше червено.

Още когато го купувахме аз забелязах, че между навързаните балони нямаше друго червено. То беше единствено.

— Искам моето, червеното!

Нима човек може да замени единственото, неповторимото с нещо друго дори когато е на четири-пет години? Изглежда, че не може. Аз поне в този миг не бях в състояние да се задоволя с нещо ново, та дори за богатствата на всички панаирни сергии!

Исках и плачех за загубеното.

Да, колко хубаво беше започнал, а колко тъжно завърши моят панаирен ден!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.